

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kinn József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK,

előzetési pénzek és a kiadás körüli passzok
valamint a lap szerkesztési részét illető
minden körülmények ide intézendők.

Hírdetetlen levelek csak imert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár

Helyben házhoz hordva vagy vidéki postán küldve	
Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hónapra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

10-hasóspostisor egyszeri beállításáért 5kr.
Helygond minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitólár 4-hasóspostisorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
műveletnek 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Hétfő Szeptember 30.

192. szám.

Eletük feláldozásával is megbuktatják Tiszát.

— Polónyi Géza beszámoló beszéde. —
H.-Szoboszló, 1889. szept. 29.

Szoboszló városát ma nagy szerencse érte. Polónyi Géza ur, a legnagyobb élő magyar hazafiak egyike, a márcziusi országközi skandalumok és tiltakozó körmenetek fő-fő rendező mestere, Kossuth Lajos szavainak elcsúsztatásának, ellenkező politikai hitvallást követő polgártársai becsületének megszagatásából, sárral és piszokkal dobálásából élőködő politikai vezérfrú, látogatásával és beszámoló beszédével tisztelte meg az ő szeretett választó polgárait, kikhez — mint mondá — a szeretetnek, becsülésnek és ragaszkodásnak kötelei őt még a messze Olasz- és Francia földről is viszsza vontatták. Pedig hogy összeillett volna ott a bum-bum generállal.

Hanem Polónyi urnak keseru csalódással kellett ma tapasztalnia, hogy a szeretetnek, becsülésnek és ragaszkodásnak kötelei megtárgalt, tüze lelohadt, melege intensív erejéből sokat vesztett, még Szoboszlón is, épen azért, a miért pártja radikális elemei meg az utcanépe vezérének tekintik.

Nem hiába, hogy őszre fordult az idő. Polónyi urnak is csipős szél fújdogál Szoboszlón; népszerűségének dusan zöldelő lombzata sárgul; a szeretetnek és ragaszkodásnak virágai hervadásnak indultak. Nem minden ok nélkül esett meg Polónyi ur látogatásán az a csorba, hogy pártjának korifeusai fiasokt vallottak a „nagyágos képviselő ur tiszteletére“ tervezett bankett rendezésével. Beszéladták az egész várost és — ámulj oh korruptiótól undorodó közvélemény és Tisza Kálmán hazaárulásától szörnnyüködő szent hazafiság! — 32-en szorították ki azt a nyomorult 1 frt 30 krt, a mibe „nagyágos Polónyi Géza szeretett képviselő ur“ tiszteletére tervezett bankett került volna. E 32 közül is csak 8 tartozott az elvtár-

sak közé, a többi mameluk volt, többnyire városi tisztviselő és intelligens ur ember, a kik városuknak törvényesen elválasztott, bár velük nem egy politikai hiten lévő képviselőjével szemben is elegget akartak tenni a gentleman kötelességnek. Nem ezeken az urakon mult, hogy a 48-as párt ottani vezéreinek törekvése csufos kudarcot szenvedett, s az 1 frt 30 kroat kinek-kinek vissza-küldeni kényszerültek, egyáltalában, nem azért, a mivel (a szováti expedícióval) a vezetők mentegetik a bankett elmaradását.

Amyit jólékekkel irhatunk, hogy Polónyi Géza megjelenése a tavalyi lelkesedést egyáltalában nem idézte elő, de még csak mozgalmasabb érdeklődést sem keltett. Mert tény, hogy Polónyi urnak (a ki szombaton este Papp Elek nádudvari képviselővel érkezett s a kit — ez is furcsa — ma reggel maga helyett átküldött B.-Ujvárosra beszámolót (?) tartani) az értelmesbb szoboszlói polgárság kebelében sok ellenséget szerzett utóbbi viselkedése, legfőképen pedig a Kókán pörben folytatott szereplése gyakorolt a választók egy jelentékeny részére visszataszító hatást.

Beszámoló beszéde is kevésbé lelkesítette föl hallgatóit; sőt inkább azt mondhatjuk, hogy a legnagyobb részt hidegen hagyta. Oly ritkán hangzott föl a helyeslének hangja, meg az éljenzés. Pedig Polónyi ur ezuttal sem volt változatos a hatás vadászásban; beszéde most sem állott egyébből, mint az ösmeretes conventionális szélsőbali frázisokból; a kormány anyagilag és erkölcsileg tönkreteszti szegény Magyarországot; Tisza Kálmán hazaáruló; minden igazság az övéké, a haza süllyedő hajójának egyetlen mentő horgonyát a függetlenségi párt tartja kezében.

Különbén a nagy férfiu ma fukarkodott a szavakban és kevés bizalmat tanusított választói iránt. Röviden beszélt. Állítólag azért, mert a szabadban már nem bírja melle a terjedelmes, nagyhangú előadást. Épen a legérdekesebb aktuális

tárgyakat: ama bizonyos „vesszőzést“, a Kossuth Ferencz czafoló levelét, a függetlenségi párt kebelében dúló szakadást, a Kókán-pört, melyeket pedig a szoboszlóiak legelőkelőbb kíváncsisággal vártak, mellőzte, mint moudják azért, mert ezeket nem akarta a városháza udvarára gyült avatatlan plebsnek is orrára kötni és mert különben is a párt küldöttségének turini kihallgatása eredményéről először küldői, az országos függ. párt előtt kíván nyilatkozni.

Azt is hallottam azonban, hogy holnap, a függetlenségi kör helyiségében — inter muros — közlékenyebb fog lenni a képviselő ur.

Várják önök Uraim! hogy mégis miről beszélt vitéz Polónyi Géza, az orsz. gyűlési függetlenségi párt alelnöke?

Akár szöszterint elmondhatom. Lejegyeztem a notiz-ombá. De nem akarom, hogy unatkozzanak a szélsőbali ösmeretes kaptára huzott beszéden.

Ezért csak a vázlatára szoritkozom. Elég izelítőtül amyi is belőle. Az egész beszéd nem egyébből állott mint a kormány minden érdemének agyonhallgatásával a kormány, mindenek felett pedig Tisza Kálmán hazaáruló rendszerének vádolásából, a kormány és Tisza Kálmán rágalmazásából, a vádolásban tudvalevőleg nagyobb mester Polónyi, mint a védelemben; és ráadásul állott Szoboszlónak mondott egynehány bókából önmagának és tiszteletgő öndicsőítésből.

Sorra ment a mult ülésszak kiemelkedőbb mozzanatain s valamennyire vetett szélsőbaldali sötét szemüvegben egy-egy holgunyos, hol kaczerkódó, hol számalmas tekintést.

A regálé kártalanítást úgy tüntette föl, mint a „polgároknak tulajdonukra“, az ő magyar elemnek egyetlen reménye horgonyától való megfosztását, a regálé jogoknak az állam által való, az eddiginél rosszabb monopolizálását, melyel azok nem megváltatnak, hanem csak rosszabb gazdát cserélnek, holott a függetlenségi párt törekvése szerint az igazi megváltás abban állott volna, ha minden termelő jogot nyér saját természetét eladni, értékesíteni. Beszélt a regálé megváltásával a Szoboszlón ejtett jogtalan sérelmekről s a rendezett tanács városok ama congressusáról, melyen ő Szoboszló város nevében tett egy indítványt, ezen „vagy on r a b l a s“ ellen.

A tanítóknak, különösen pedig a prot. tanítóknak, azt az ürvendetes ígretet tette a képviselő ur, hogy a függetlenségi párt mindaddig, a míg a tanítók javadalmaszán segítve nem lesz, sumiféle más tisztviselő, hivatalnok fizetése javítására nem fog megszavazni egy krajezárt sem. Ez a kijelentés annyira hatott, — ugymond — hogy maga a kultusz-miniszter is kilátásba helyezte a tanítók helyzetének a közel jövőben való változását.

A beszéd többi része a híres 14. és 25. §-nak, meg Tisza Kálmánnak vala szentelve. Polónyi szónoklata itt lépett az egyenlítő alá. A szenvedély tüze, mint tüngolyó égett, izott és csodálatos, hogy még sem eléggé hevített másokat. Ime — ugymond — a függetlenségi párt jóslata beteljesedett, hogy a kormány az öt éves cyclust csak „a nemzet elleni mérenyletre“ fogja fölhasználni. De a magyart nem lehet földig tiporni és épen Hajdumegye kezdeményezésére indult meg a törvényhatóságok részéről a nyelv és alkotmány megvédése.

Majd egyéni reflexiók következtek. S a városház folyosóján egymás mellé illesztett két löcza egy antik római nemes alakját emelte, a mint ez a nemes alak szét választja mellén a toga szegélyét s kitarja meztelen mellét a forum játékok és kenyeret kiabáló népének: Ime a sebek, a melyek a hazáért véreztek. Ugy-e nagy és érdemes polgár vagyok?

Polónyi ur is arra hivatkozott, hogy mennyire sikerült neki az ifjuságot mozgósítania (olvasták önök, hiszen a hírlapok arról mindig hü tudósításokat közöltek); ugy viselte magát, hogy élete mindig veszélyben forgott s nem egy golyó volt neki szánya. Mindegy! Választóinak adott ígretét be kellett váltania s ő büszke reá, hogy ezen mozgalom megteremtette gyümölcsét.

Erintette a monori zászló-estet is. Hogyne! Mikor ez olyan halás tárgy a skandalum rendező conzorciumnak.

A turini utról csak annyiban emlékezett meg, hogy a zarándok csapat, melyben nagy megtiszteltetésre ő képviselte az orsz. függ. pártot, — nagyhazánkiát kitünő testi és lelki egészségekben találta s idézte Kossuth Lajosnak ösmeretes mondsát visszajövele föltételére vonatkozólag: „Vissza megyek, vissza-akarok menni, természetesen csak akkor, ha Magyarország független ország lesz, vagy a függetlenségre vezetők biztos törekvés útjára tér.“

Most következtek Tisza Kálmán. És Polónyi azt állítja, hogy sem Bécsben, sem Budapesten nem bíznak már a Tisza uralmának

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A bűnös ösvényen.

Regény 1 kötetben. — Irta: R. P. O. 23

(Folytatás.)

— Hej, vénülünk kedves fiam, már 33 esztendő vagyok s nézd itt vannak már a halánték körül azok a szörnnyü ezüstös szálak. Na de se baj, egy pár szál ősz hajjal még mindig nagyon érdekesek lehetünk a szép asszonyok előtt. Ugy-e igazam van, no vagy mi? Hát miért nem szölsz?

Kéry sarkán fordulván firkésze tekintett barátja komoly és rideg aczába.

— Nos, mit jelentsen ez a szinpadias magatartás? Hibáztatss valamit.

— Tibor szólnom kell veled.

— De ilyen ünneplés hangon?

— Komolyan kell veled beszélnem.

— Tudom, hogy mit akarsz mondani.

— Nem hiszem, hogy ne érezz lelkifurdalásokat. Nagyon bűnös vagy.

— Nem annyira, a mennyire te hiszed. Szeretöm van, mint amyi más házasembernek, mondá egyedülten vállalt vonva a gróf.

— És ez által megoldód a feleségedet.

— Nagyon sötéten látod a helyzetet.

— Néhány hét óta úgy ögyelegsz össze-vissza, mint a ki elvesztette az esztét, s ez nem kerülhetne ki szegény Pálma figyelmét, sőt tudom, hogy gyanyitja az okot.

— Egy szóval sem tönk fölöl említést.

— Női méltósága megátalja ebben.

— Tehát előttem panaszkodott?

— Nem, sokkal kiválóbb lelkű nő, titokban szenved és évődik a nagy gondot adó töprekedésében. Szenevedélyed mámorában nem veszed észre halvány arcját, kisirt szemeit, el-

hanyagolod végleg a gyöngéd szeretetet, mely lyel e bűnbajos lénynek tartozol, a megfizetett courtaisanne bitorlaja.

— Sírteni akarsz?

— Nem, csak romlásodat akarom meggátolni.

— Menj, menj te csiga véru, te nagyké-püsködő moralista. Nem értesz a szerelemhez, nem tudod ugy sem mi az, ha egész valómatk forró szenevedélyes vágyak szállják meg. — En tisztelem, becsülöm a nőmet, sőt mondhatom szeretem is, s ha ez az örületes szenevedély, melyet az a másik nő keltett bennem megszünt, mert hát az ilyesmii ugy sem tart soká — mindenkép azon leszek, hogy ezt a mostani meg-szakítást elfelejtsem veled. Látod, nem vagyok én olyan nagyon rossz ember.

— A bűn ösvénye nagyon lejtős, örületes rohamossággal hanyatlik alá rajta az ember. És azt hiszed, hogy nőd nem fogja megtudni ocs-mányságodat? Pálma nem érdemi meg e mel-tatlan, aljas bánásmódot, ő egy olyan emelke-dettebb lelkű nő, kit imádnod kellene, mint valódi szentet.

— Igen, hiszen asszony, és feleségeinkől megkivánjuk, hogy mint a házi tüzehaly valódi szentjei fényeskedjenek hiségük és erényessé-gük tiszta mivoltában. A férfinél azonban nem szükséges tulszigort alkalmazni, nem mondom, hogy tarthat magának szeretőt, de ha végtére megiesik, hogy egy más nő varázsló szépsége el-szedíti és a tiltott vágyaktól égyve esztelenül annak csábos karjaiba rohan, soha sem követ el olyan helyrehozhatlan hibát, mint a minőt a nő elkövet elvetemülésével. A természet által is mi férfiak másként alkotattunk: vegyük a dolgot ugy a hogy van, miután nőd megcsalt, eset-leg nyugodtan tűrnéd-e meg házadban egy más-ik embernek a fiát? s ez a becsempezett urfi ki vagyondó és becsületes nevedre is igény tá-maszt, nem bírna-e reá, hogy esseveszett dü-

hűbőben megfojtsad, mint nőd hűtlenségének nyomorult bizonyítékát. Na ugy-e, hogy igazam van.

— Különös módon mentegődzöl. Bűnös szenevedélyed érlelte meg bennem ezeket a silány érveket. Tibor, hallgass reám, kérve kérek mindenre a mi szent előttem, szakíts azzal a kaczer növel, még most visszazerezheted azt, a mit oly könnyedén koczkará tétted, mert Pálma még nem vesztette el végleg bennem való bizodalmat. Tegnapelőtt beszéltem veled, ugy örül a falunak, midőn ismét egyedül leszel. Minő meg indító szavak voltak ezek. Ő annyira szeret tégedet, kivültem nem létezik számára semmi. Hidd meg, a szivemet facsarja néma bánata. Vonj párhuzamot a két nő között s tudom, ha lelked van és csak kis tárgyalgossággal tudsz még itélni, vissza térsz a feleségedhez. Az a kaczer teremtés, a kire szivedet, szenevedélyed, vagyondodat pazarolod, abból az átkozott fajta nökből való, kik lelketlenül játszanak a férfi szivekkel, kik irtalom nélkül, valódi pokoli gyönyörrel esalják el a férjet becsületes hitvesétől, az apát kedves gyermekeitől, az ifjut tiszta arájától. Ezek a nők, a francia iro szerint a gonosz Kain és a vadonban talált majom nenzedékéből való, szépek csabítók, könnyelműek s a merre mutatkoznak, nyomukban a bűn burjánzik, örüldi devájokdással mindenre reá viszik a férfiakat és mérges leheletük halált hozó.

— Minő phantasia, hanem ennek csak a szindarabokban van helye, a hol a bűnök büntetése elkerülhetetlen, és minden a szabályszerű korlátok között történik. Örültes az ilyesmit az életre vonatkoztatni. A te tulszigort képzelmed egy siralmas tragodia mozgató szálait látja. A minő nevelésed, épen olyan banális az egész. Nyugodt lehetsz, nem lesz semmi baj. Van eszem, de szivem is, igaz hogy elkábultam, hogy egy óriási szenevedély vett rajtam erőt, de nem fogok alá hanyatlani.

Ugy-ugy édes barátom, te nem vétkezel,

mert hideg a véred, és mit tehetek én arról hogy ezekben az erekben forró, szenevedélyes vér pezseg. Gyűlöllöm és megvetem a bűnt, de nem szegülhetek ellene, midőn varázsa ledönti erkölcsös föltéveséimet. Hej a kiket ti erényhősök a sátán leányának mondtok, oly csábos, oly igézetes, oly annyira szédítő teremtesek s a kéjes gyönyör, a mámorító szenevedély oly tokozata található fel bővülő közelükben, melyről a ti higgadt agyatok fantáziája nem képes fogalmat alkotni. Reá gondolvá egész lényemet egy tüztenger égeti, más, egészen más nő az, mint ezek a badar közönséges asszonyok.

Samorjai elképelve, hűledezzve hallgatta ezt a tulszapongó áradozást.

— Na ne méltatlankodjál, biztosítlak, ugymond tovább folytva, könnyed mosolylyal aikain Kéry, — az ember rajonghat a szeretőtért, mi ugyanaz időben szeretheti nejt is, a döntő pillanatban mindazonáltal az előbbit talau szenevedések árán is feláldozza az utóbbiért.

— Mivé teheti az embert egy olyan hitvány nő.

— Ne szörnnyüködjél. Minő hátatlan feladott erőszakolss magadra, fáradozásod sikertelen marad mindenkép, nem fogod a világot reformálni, ugy van jól minden, a hogy van. Hanem ha megházasodol, bizonyára elveid szerint a leg-erényesebb férj lesz, de a szarvak, melyeket nőd rak fejedre, legörnyeszti majd jámbor fejedet kétségbe vonhatlanul. Ne kívánd velem szembe a ténitót játszvai, ez csak hasztalan szöfecsérlés volna — jó ember vagy, érzem, hogy sokban igazad is van, de legjobb barátaimat sem tartom hivatva reá, hogy számadásra vagy magyarázatáttelre vonjanak viselt dolgaimekért. Egy-dül nőmnek van ehhez joga, ha kérdőre von, lesz elég lelki eröm kiméletességgel feltárni tévedésemet. Ha igazán szeret, ugy bűnös voltom sem fogja megölni irántam való hev érzelmeit.

A báró mereven, ziláltan nézett Kéry szeme

tartósságában. El is várható Tisza hazafisá-
gától, hogy félreálljon az utból, mikor már
valószínűleg a jövő tavasszal elérkezik az
ország háboru veszélye.

Nem reprodukálom Polónyi kiméletlen,
csakis, piacra való szavait, melyeket az egy-
szerű, közönséges szoboszlói földműves nép is
ámulva és meghökkenve hallott képviselője
ajkairól. Elég legyen ennyi:

Ha Tisza Kálmánban nem lesz annyi
bátorság, hogy fére álljon, meg lesz mi ben-
nünk a bátorság, ha kell életünk feláldozásával
is, lehetett lenni tenni, hogy az ország sorsát il-
lyen fontos helyeken, tovább is vezesse.

Ez jelzi, mily harezmodort készül alkalm-
mazni az ellenek a jövő illesztésben és mily
skandalumokkal fogja még mélyebbre súlyesz-
teni a parlamenti tisztességet.

Végül még az iránt biztatta Polónyi
meg a szoboszlói apákat és anyákat, hogy az
országgyűlés megnyitásakor lépést tesz a
régóta Galicziában és Csernoviczban állomá-
sozó 16-dik huszárezrednek hadkiegészítő ke-
rüllete székelyre. Debreczenbe való vissza-
helyeztetése tárgyában.

Beszédét azzal a kérdéssel végezte:
helyesen járt-e el ő a múlt illesztésben?

A választ a szoboszlóiak 1892-re tart-
ják fenn.

A kiküldött tudósító.

**A jövő évi költségvetés és a reform tör-
vényjavaslatok.** A „Pol. Corr.” budapesti le-
velezőjének jelentése szerint Wekerle pénzü-
gyminiszter az 1890 ki költségvetés alkalm-
ával tartandó exposéjában nemcsak ezen
költségvetést fogja megvilágítani és az 1888-ki
évi feletle kedvező számadásaira és ez év
nyolcz hónapjának eredményeire fog kiter-
jeszkedni, hanem tárgyalja az általános köz-
gazdasági állapotokat és kifejti a magyar po-
litika jelenlegi feladatait is. A miniszter ex-
poséja ekép az előirányzat és a mérleg pon-
tos egybeállításának magyarázatával is fog
szolgálni, megjelölve egyúttal a kormány
legközelebbi actióinak irányát a pénzügyek
terén. A költségvetésre és az igazságügyre
vonatkozó törvényjavaslatok közvetlenül egy-
másután fognak következni, anélkül, hogy e-
miatt az általános belügyi politika részleteiről
és azok általános alapelveiről megfeleldekné-
nek, vagy azokat elhanyagolnák. Szemben e-
számos és fontos feladattal, melyek a magyar
törvényhozásra várnak, feszült érdeklődéssel
néznek az ellenek magatartása elé. A kor-
mánypart loyális és objectiv magatartást fog
elfoglalni, de másrészt el van tökéltve min-
den erejéből a meggátolni, hogy a parlamenti
küzdelem személyes viszálykodássá fajuljon.
A kormány e törekvést támogatni fogja és
adandó esetben erélyvel fog ez irányban el-
járni.

Megyei közgyűlés.

Debreczen 1889. Szept. 30.

Hajduvármegye törvényhatósági bizott-
sága ma tartotta meg öszi rendes közgyűlését
gr. Dégenfeld József főispán elnöklété-
alatt.

A közgyűlés egész tartama simán folyt
le és lanyha érdeklődés közt, a mi nemcsak a
mellett bizonyít, hogy a bizottsági tag urak
semmi ellenzéki-eskedő hajlamot nem tanu-
sítottak az állandó választmány határozati ja-

közé, egész lényét láthatólag reszketés fogta el,
felháborodásában gyorsan nyult kalapja után s
az ajtóban visszafordulva izgatottan mondá:

— Erkölcsileg jellemzhetetlenné váltál.
Becsteleségedet azonban nód nem fogja tul-
elni, tégy a mit akarsz. Az ég igazságos, meg-
fogod keserülni, nagyon, de nagyon. Erre nyom-
ban indulatosan távozott.

— Döre beszéde, ugyan mit keserülnék meg
olyan nagyon. Bolond ember, tökéletesen bolond
— mondá felvetve, egykedvűen vállat vonva.
— Nyilván való, hogy életünk nagyon kurtára
van megszuva, tehát mi rossz van abban, ha
kiaknázzuk.

Néhány pillanat után fájdalmas sóhaj tört
ajakán át, Samorjai szava még mindig füleiben
csengett. És igaz van, mert lát ő önmaga is
érzi, minden bódultsága dacára is, hogy rossz
uton tévelyeg. Képzetében maga előtt látta a
halvány Pálmát, ezt az odaadó hit és imádsá-
ra méltó nót. Minő szörnyű lécsapás környékezi,
mi lesz belőle, ha csakugyan meg tudja a valót?
Tulérékeny szíve megghasad a végtelen szomor-
ság közepette. Mély megrendülést érzett ma-
gában, az önvád marcangoló fájdalma mélyen
hasítá szívet, lesütött fővel szomoruan hanyatlott
a balzakra s révedező szemét tévován a szoba
mennyezetén jártatá végig.

Minő mentség után nyuljon? talán hogy
nehány eszeslő azt állítja: az emberi akarat
eltörpül a szenvedély hatalmával szemben? Ha-
talmatlan logika. A multat semmi sem töritheti
le, de a jövő szerencsétlenségét még meg le-
hetne gátolni. Erős, erélyes föltevés kellene
hozza. De mikor az a nő annyira ingerlő, s
mikor feldúlt idegei már csak: is annak büvös
közében lelik fel a különleges szerelem ész-
bontó gyönyöreit.

(Folyt. köv.)

vaslataival szemben, hanem a mellett is, hogy
az egyéni privát dolgokat kiki előbb valónak
tartja a közügyeknek.

A gyűlés lefolyásáról adjuk a következő
tudósítást.

Felolvasatott az időszak alispáni je-
lentés, melynek főbb adatai főként
közigazgatási bizottság havi ülésén elő-
terjesztett szakkérdések jelentése-
adatainak összegzését tartalmazzák, a mely-
ket időszakonként már közöltünk. — Ezuttal
csak a következő összegző részletekre ter-
jeszkedünk ki: 1889 három első évnegyvedé-
re és a megelőző évi állami egyenes adó
hátralék telt 833,550 forint; befizetett ebből
411,066 forint; így maradt 422,483 forint hátralék,
25,293 forinttal kevesebb, mint 1888 megfelelő
időszakában; a h.-büszörvényi adóhivatal te-
rületén az eredmény 801 forinttal kedvezőbb,
ellenben a debreczeni adóhivatal területén
26,094 forinttal kedvezőtlenebb. Az adóhátralék
szept. 1-én 87,011 forinttal kevesebb mint 1888
megfelelő időszaka végén volt. Közmunkavált-
ság címén szept. 1-ig 32,486 forint folyt be;
ellenben utak fenntartására, hidak átvesztés-
építésére 50,184 forint adatott ki. A főorvoson
és az utóállításokon 3033 hadköteles közül
167 közös hadserébeltől újoncz, 157 honvéd
és 277 póttartalékos sorozatott be.

Olvasatott a belügyminiszter leirata,
melylyel jóváhagyja azon közgyűlési határo-
zatot, mely szerint a b. ujjvárosi, p. ladányi
és kabai gyámpénztárak tartalék alapja ösz-
szesen 1962 forinttal tartozik hozzájárulni a
vármegyei gyámhatósági 1890 évi költségek
fedezéséhez.

A vármegyei 1890 évi költségeloirány-
zat, mely ellen a 15 napig tartó közszemlén
senki felszólalást nem adott be, 49252 forint
szükséglettel s ugyanannyi fedezettel elfo-
gadtatott. Ugy szinte megállapított az 1890
évi utentartási költségeloirányzat, mely szer-
int a szükséglet 83550 forint, a fedezet ugyan-
annyi. Résztelenként a kiadás fötételei: ke-
zelés 2900 forint, tartentás 80360 forint, f. évi
pénztármaradvány 295 forint; fedezet fötételei
f. évi bevétel 75000, előző évi hátralék 4000
frint, pénztári maradvány 4555 forint. Ezzel kap-
csolatban megállapított, hogy a válság
díj 2 fogatu igaz napszám után 2 forint, gya-
lagnapszám után 60 kr, eddig is ennyi volt.

Az állandó bírák választmányi jelentése
alapján betérjesztett a leg több adó t
fizető bizottsági tagok névsora,
melyet már közöltünk. Tudomásul szolgált.

Több szabadságolási iránti kérvények
közül megemlítettük az Oláh Károly t. aljegyző-
t, a ki összesen három hónapi szabadságot
időt kért decz. 15-ig, hogy a tettlegesítési
honvédtiszt próbaszolgálatot elvégezhesse. A
közgyűlés a kért szabadságot, méltányolva
Oláh Károly 10 évi hűséges szolgálatát, szí-
vesen megadta.

A vármegyei tisztviselői nyug-
díj alap javára, melyre a közgyűlés 50000
frtnyi hozzájárulást ajánlott meg, s a melyre
eddig 3 év alatt 16138 forint fizetett ki, (így
még 33862 forint fizetetlen) a rendezett tanácsú
városokat terhelőleg 0-66, a nagy és kis köz-
ségeket terhelőleg pedig 1 krajczár pótdadó
szavaztatott meg, a mely 1890. évre vettek ki.
— Igennel szavazott 45, nemmel egy bi-
zottsági tag.

Az 1890 évi vármegyei betegpótlási
pénztár javára, hogy a mutatózó 2748 forint
hiány fedezhető legyen 1% pótdadó kivétele
határozatott el.

A törvényhatóság kezelése alatt álló

A szezon.

I.

Loes-pocs: ez a helyzet signaturája.

Mikor a fővárosban a dunaparti corzó
beköltözik a Vaszi utcába, az operát meg-
nyitják, a nemzetiben bemutatják az első pre-
miert s az öszi löversenyek megkezdődnek,
— nálunk pedig mikor a szőlő megéri, a
tengerit török, a hideg öszi eső megere-
s felrakják a téli ablakokat: akkor itt a
szezon.

Igenis szezon, a mi téli szezonunk.
Bármily gunyoson mosolyognak is sokan
a mi szezonunk fölett, énmár adok a mellett,
a mit kimondtam, hogy nekünk is van téli
szezonunk.

Budapest büszkélkedik vele, hogy világ-
város. Szívesen elhiszszük. De ha ez igaz,
ugy a mi Debreczenünk legalább is
nagyváros. Nagy város pedig nem is képzelt-
hető szezon nélkül.

Debreczen en: nagyváros! maga, la-
kossai, szokásai forgalma, szóval mindene:
nagyvárosias! Olyan furcsán hangzik. Nem igen
akarja az ember elhinni egy szóra.

De tegyük csak egy pár összehasonlít-
ást Budapesttel, azonnal világos lesz, mennyi-
re igazam van.

Budapestnek van világhírű vízvezetékje,
melynek megvan az a kitűnő tulajdonsága,
hogy vagy nem vezet vizet, vagy ha vezet,
ihatatlant vezet. Ez kétségtelenül nagy ru-
brika. De nekünk is van egy olyan ártézi kut-
tura, melynek vize kitartó türelemmel vár,
Gábor árkangyal tárogatójának itéletnap
megharsanására, mikor a nagy ünneppal tisz-
tességére ő is kibugyan és megindul.

Nagyra vannak a fővárosiak vele, hogy
sehol a világban nincs oly gazdag és buja ba-
ezillus tenyész-telep, mint a milyen Budapest
területe. Ez is szép dolog ugyan, az szent

pénztáraknak 1890-ben leendő váratlan meg-
vizsgálásával a vármegye részéről ujjolag Ka-
rap Mór, Osváth Ferenc és Fischbein Ignác
biz. tagok bizattak meg.

Az 1888. év végén választott bizott-
sági tagok mandátumát a év év-végé-
vel lejárván, ugy ezek, mint az 1886-ban
választott bizottsági tagok sorában halálozás
(Molnár János, Nádudvar) és lemondás (Padrah
Sándor és Czeglédy Lajos, Szoboszló, a kik
virilisek közé jutottak) folytán megüresedett
bizottsági tagsági helyek betöltésére (szám-
szerint 68 biz. tag választandó) f. évi okt.
22-dike tüzette t t k i.

Tóth István és társai p. ladányi ipa-
rosoknak azon kérelmét, hogy az ottani heti
vásárokon idegen iparosoknak az árulást meg-
engedő szabályrendelet vonatkozó szakasza
megváltoztassék, a közgyűlés elutasította.

Szinay Gyula tisztii ügyész bemutatja
Semsey Andor b.-ujvárosi nagybirtokos
ajándékozási szerződését, melyszerint házhe-
lyekül kiosztott 30 hold székföld eladásából
befolyó összeget az ottani magyar és német
ev. ref. és r. kath. egyházak iskolái céljaira
ajánlja föl. — Köszönettel tudomásul vé-
tetett.

A közgyűlést a járási kórházak feláll-
ításának eszméjét, az egyes községeknek, pél-
dául B.-Ujjvárosnak, vonatkozó ajánlatával
együtt, mintán a meglévő alapok erre nem
elegendők, elvetette; ellenben 2000 forint a
megyei kóroda alapból felajánlott H.-Büször-
mény városának, ha ez hajlandó lesz az ot-
tani 25000 frtnyi alapból egy városi nyilvá-
nos jellegű közkórházat építeni.

Debreczen sz. kir. város kö-
zönségének átiratát, egyik kir. táblának
Debreczenben leendő elhelyezése iránt, az
országgyűlés mindkét háza előtt, Hajduvár-
megye hasonló szellemű feliratban fogja párt-
fogolni.

A közgyűlés ma véget ért. További le-
folyásáról szóló tudósításunk holnap foly-
tatni fogjuk.

Napi hírek.

— A debreczeni termény- és áruaktár.
részevnyttársaság közgyűlése tegnap d. e. a
városi háza nagy tanácstermében Simonffy
Imre kir. tanácsos, polgármester elnöklété-
alatt (ki az igazgatóság elnöke) nem nagy
résztétel mellett megtartott. Előterjesztett
az 1888-ik évi Julius 1-től 1889-ik évi Junius
30-ig tartott időszakról készített üzleti mér-
leg, felolvastattak az igazgatóság és felü-
gyelő bizottság jelentései. Mindennemű költ-
ségek, kiadások és leírások teljesítése után az
üzleti év 7673 forint 02 kr. tiszta hasznót er-
ményezett, melyből az igazgatóság javaslata
és a felügyelő bizottság hozzájárulása szerint
részevnyenként 6 forint összesen 6000 forint oszta-
lék kiadása állapítottott meg a közgyűlés ál-
tal. A közgyűlés a vállalat fokozatossá emel-
kedését örvendtes tudomásul vette, a mér-
leg helyben hagyta és az igazgatóság s fel-
ügyelő bizottság részére a szabályszerű fel-
mentvényt megadta. Felhatalmazást adott a
közgyűlés az igazgatóságnak arra is: hogy
jövő évben, ha szükségéltetnék helyiségeit
egy új raktár építésével szaporíthassa. Az
eladásra ajánlott homokkerti szőlős kertet a
társulat egyelőre még birtokában megtartja.

Uj választások ezuttal nem történtek. Az
osztalék október 1-től kezdve az ipar és ke-
reskedelmi banknál felvethető.

— H.-Szoboszló város bizottsági közgyű-
lése Kossuth Lajos nagy hazánkfíát

igaz, de tessék csak megtekinteni a mi köz-
kórházunkat, ez is becsületére válik egy
nagy városnak.

Budapest kéjeleg a gyönyörben, hogy
csak az ő pompás Andrassy-utján van olyan
fasor, a mely minden harmadik évben kiszá-
rad. Nem tagadom, elismerésre méltó er-
edmény. Mégis elülhetnek vele. Nálunk nem
volt ily szolgálatkész a dícső természet, hát
magunk segítettünk rajta. Volt nekünk vala-
mikor réges régen — tavaly nyáron — egy
gyönyörű szép, történeti nevezetességű alénk,
jó magyaros néven nevezve: a Simonyi-gát,
melynek bámulatos remek lomboltozatát nem
győzte csodálni és magasztalni az ide vető-
dött idegen. Mi fogtuk magunkat, lecsönkáz-
tuk az egészet ugyszólván fővig. Mintha egy
hatalmas kettős sorokban felállított gránátos
ezrednek leszállt volna csakóttól a tejét el-
sőtől az utolsóig.

S még számtalan ilyen és hasonló vo-
nást lehetne felhozni. De minek? Ez-kből is
világos, hogy ha Budapestet megilleti a vi-
lágvárosi titulus: Debreczen legalább is
ugyanannyi joggal vindikálhatja magának a
nagyvárosi rangot.

Nagy város pedig szezon nélkül nem is
képzeltető, ez áll.

Az igaz, hogy szezon és szezon közt
nagy a különbség. Mert például a löversen-
y és a Töczöskerti szüret, a Kisfaludy
társaság ülése és egy disznótör nem épen
azonos fogalmak.

De utóvégre is az adott viszonyokkal
meg kell alkudnunk. Nem lehet mindenütt
tengernyi bál, hangverseny, matiné, soaré,
pik-nik, országgyűlés, opera, mitárlat, mi-
denféle kiállítás s ki tudná még, mi minden.
A mi szezonunkban másforma határkövek
vannak. Első a szüret. Ez a legfontosabb
stadium. Ekkor az élet rendes fonala meg-
szakad; a város kiürül; az iskolákat bezár-
ják; az üzletek panganak, csak az ember, job-

már korábban diszpolgárává válasz-
totta. A diszpolgári oklevelet azonban csak
a mult héten küldött Turinba a városi ha-
tóság. — Az oklevél remek kiállítású. Szob-
oszló város kitűnő főjegyzője Szivós Géza,
a ki hivatásszerűen rajzol és fest, rajzolta
izléses dekoratív motívumokkal ékítve. Rajta
van a Booskai czimer is. Az oklevelet Dávid-
házy Kálmán debreczeni jóhirnevű könyvkötő
kötötte be kiváló csinnal.

— Főispáni ebéd. Gr. Dégenfeld József
főispán ma, a vármegyei öszi rendes közgyű-
lése alkalmából a törvényhatósági bizottság
számos tagját ebédre hívta meg a Bika szál-
lodába.

— Polónyi Géza, a h.-szoboszlói kerület
ország. képviselője tegnap d. e. tartotta beszám-
oló beszédét H. Szoboszlón, d. u. pedig
Szováton. A beszámoló beszédéről lapunk más
helyén közlünk tudósítást. E beszédet mi is,
a közönség is, különös érdeklődéssel várta,
miután Polónyi Géza, mint annak idején meg-
írtuk, Turinban ugy nyilatkozott lapunk egyik
munkatársa előtt, hogy majd választói előtt
fogja elmondani: „mit izezen Kossuth a ma-
gyaroknak.” — A tegnapi beszédhez

kötött várakozásunkban ám csalódtunk, mert
csak félig mondta el Polónyi azt az izenetet.
A beszámoló beszéd tartását dr. Hetei Ig-
nác közönte meg s jelentette ki a választók
névében, hogy ezek Polónyi eddigi működé-
sével teljesen meg vannak elégedve. Polónyi
be akarja járni kerülete többi községeit is s
ebben buzgón segítkezik neki Papp Elek,
a ki tegnap B.-Ujjvárosra utazott Szoboszlóról.
Azt mondják, — a mi ugyan nehezen hihető
— hogy beszédet tartani ment oda Polónyi
helyett.

— Esküvő. Reményi Antal vasuti
tisztviselő ma d. e. fél 12 órakor esküdött
örök hűséget a ref. nagytemplomban Szücs
Berta kisasszonynyal nagyszámú díszes nász-
nép jelenlétében. Az esketési szertartást
Szabolcskai Mihály főiskolai szenior vé-
gezte, a ki költői szép beszédet intézett az
ifjú párhoz (Emke.)

— Kintüntetett községi főbíró. Györfy
István b.-ujvárosi főbírónak sok évi buzgó
szolgálatiért, főként pedig a mult évi árvíz
alkalmával tanusított érdeméért ö felsége ál-
tal adományozott koronás ezüst érdemkeresz-
tet Hajduvármegye mai közgyűlésén tüzte fel
a mellére gr. Dégenfeld József főispán ezen
szavakkal: Viselje egészséggel és szolgáljon
a királyi kintüntetés jövőre is buzditással.
— A főbíró ur egyszerű, keresetlen szavakkal
közönte meg ö felségének és a főispán urnak
ezen kintüntető kegyét, igérve, hogy mint ed-
dig 30 év óta, ugy jövőre is, míg a bizalom ö
közszolgálat terére állítja, hűséggel igyekszik
kötelességeinek megfelelni. A dekorált főbíró
ur a közgyűlés éljenzése között foglalta el
helyét.

— Isten hozzádot mond lapunk utján
Takács János pénzügyigazgatósági tiszt-
viselő mindazoknak az ismerőseinek, barátai-
nak, a kiktől Nagyváradra történt át helyez-
tetése alkalmából, személyesen elbucsu-
zni nem volt ideje. — Kéri ösmerőseit, tartsák
meg öt kedves emlékezetökben. (Emke.)

— Az ujjhor hatása. Két szoboszlói duhaj
legény nem lévén megelégedve a szoboszlói
karcossal, megtisztelték a debreczeni vinkót
egyhány litriig. Hanem ez kevésbé respek-

ban mondva az asszonyvásárban uralkodik
nagy élénkség. Mesés napszámokat fizetnek a
„szedők“-nek; 60 söt 80 krajczárt a maga
kenyerén.

Szüret után, mire a bor kiforr, jönnek
a névnapok, közbe-közbe lakodalmak, kézfö-
gök. Majd azután a szezon fénypontján a disz-
nótórok s ezekkel öllekezve kolonok, kránz-
chenek és bálók, érte ezek alatt a kovács-
segédkeket és uri kocsisokat, meg az e fajta
bálokat, mert az elite bálokbá ma már nem
megy ugy szólván senki.

Lenni azonban elite-báloknak lenniük
kell, már csak azért is, hogy legyen az eli-
teközönségnek hozta nem menni. Fiatal lá-
nyoknak nincs gazdagabb beszéd forrásuk,
mint, hogy miért nem mennek ebbe, miért nem
abba a bálba; hogy abba az megy, ebbe meg
ez nem megy. Hogy ő elmenne, de a mamája
így meg ugy . . . ; hogy a mamája szívesen
menne, de ő így meg ugy . . . S ezt a szó-
rakozást a város gavalier ifjonczainak illik
busás deficittel fizetni meg.

Enyhe érdeklődés mellett tart ösztöl
tavaszig a felolvasó kör unalmas felolvasáso-
kat. Egy két hang versenyben is gyönyör-
kódhatik a városnak elenyészőleg csekély
zeneértő közönsége, a mely hangversenyek
rendesen majdnem sikerülnek. A színtársulat
az egész szezon alatt ifju színházi kritikuskok
dícső bírálatától ittasan nemes ambícióval
játsszik legtöbbször üres padok előtt.

Mig el nem jó a tavasz, kereszttül nem
zognak, süvitenek a rügyező fasudarak között
a csipős böjti szelek; mig meg nem enyhül
a lég, ki nem nyílik a pünköszi róza, mig
nyaralni nem lehet menni a Balaton mellé,
Tátrafüredre, Ausseba vagy a Macsra; mig
— egyet ásitva — el nem mondhatjuk: v é-
ge a s z e z o n n a k, menjük fürdőre!

Bors.

